

Yttrande över ”Förändring genom försök – försöksverksamhet i den kommunala sektorn, SOU 2023:94”

Boverkets ställningstagande

Boverket avgränsar sitt yttrande till myndighetens verksamhetsområden; bland annat fysisk planering, byggande och boende.

Boverket tillstyrker Finansdepartementets remiss ”Förändring genom försök – försöksverksamhet i den kommunala sektorn, SOU 2023:94”.

Boverkets synpunkter

Boverket lämnar även följande synpunkter.

Kapitel 9 Försöksverksamhet inom hälso- och sjukvårdsområdet

Boverket välkomnar utredningens förslag som syftar till att främja och utveckla samverkan mellan kommun och region och ge ”sömlös” vård, vård i en obruten kedja oavsett utförare och huvudman. Det stora behovet av samverkan mellan kommun och region i frågor som geografisk vårdlokalisering och utformning såväl som organisering av praktisk vårdverksamhet var synligt även för Boverket i förstudiearbetet till Boverkets vägledning om vårdens byggda miljöer¹.

God och nära vård

Utredningens förslag hanterar främst de organisatoriska frågorna och tar av förklarliga skäl inte upp Boverkets verksamhetsområde planering, byggande och boende. Men då den pågående omställningen till god och nära vård sannolikt kommer att innebära ökande antal patienter som vårdas i hemmet är det Boverkets bedömning att det kan komma att påverka behov i både bostaden och dess

¹ Boverkets vägledning om vårdens byggda miljöer, [Utveckla vårdens byggda miljöer - Boverket](#) (Hämtad 2024-03-27.)

närmiljö. Utifrån tillgänglig information gör Boverket dock inte bedömningen att vårdens huvudmannaskap, eller huruvida kommun eller region är vårdgivare, är det som påverkar de nya behoven.

Uppföljning och utvärdering

Utredningens föreslagna frågor till uppföljning och utvärdering av försöksverksamheten kan ge ny och viktig kunskap. För att försöket ska falla väl ut föreslår Boverket att även fysiska förutsättningar och behov följs upp och utvärderas. Inte minst de som kopplar till den ordinära bostaden och dess närmiljö. Sådana frågor kan även vara relevanta ur ett arbetsmiljöperspektiv för vårdverksamhetens medarbetare. Boverket kan vara en dialogpartner vid uppföljning och utvärdering.

Kapitel 11 Möjliggöra användning av grävatten till dricksvattenframställning

Boverket ser det som mycket angeläget att möjliggöra och stimulera försöksverksamhet som möjliggör användandet av grävatten för dricksvattenframställning.

Utredningen hanterar frågor med en mycket stor ämnesbredd. I avsnitt som rör försöksverksamhet om grävatten förekommer en del beskrivningar som enligt Boverkets uppfattning inte är helt rättvisande². Detta är förståeligt mot bakgrund av utredningens vida ämnesbredd och förtar inte det stora behovet och värdet av att främja försöksverksamhet för återanvändning av grävatten för dricksvattenframställning.

Befintliga miljötillstånd – juridiskt hinder som behöver uppmärksammas?

I utredningen beskrivs juridiska hinder relaterat endast till Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten³. Vad Boverket erfarit kan det även finnas juridiska hinder kopplat till miljötillstånd.

Vid en workshop 2023 om hushållning och återvinning av vatten⁴ uppmärksammades att avloppsreningsverkens befintliga miljötillstånd kan utgöra juridiska hinder för utvecklingsarbete med vattenåtervinning. Det konstaterades också att ett tidsbegränsat tillstånd på 5 år som kunnat erhållas för sådant utvecklingsprojekt är en begränsande faktor för genomförande. Verksamhetsutövare framförde att det behövs mer långsiktiga tillstånd för att de aktörer som berörs ska våga satsa på denna typ av utvecklingsprojekt.

Ändring av dricksvattenföreskrifterna

Livsmedelsverkets dricksvattenföreskrifter innehåller bland annat gränsvärden och provtagningsintervall för olika parametrar, i vissa fall specificerat för

² Ett exempel är på sidan 301, sista stycket, där det framställs som att ett detaljplanelagt område alltid ingår i ett kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp, vilket inte stämmer.

³ Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2022:12) om dricksvatten.

⁴ Workshop 2023-09-06 anordnad av Livsmedelsverket, inom ramen för arbetet med Nationell samordningsgrupp för dricksvatten.

råvatten hämtat från grundvatten respektive ytvatten. Vid användning av gråvatten som råvatten kan det behövas analys av andra parametrar och provtagningsintervall än vad som hanteras i dricksvattenföreskrifterna.

Utvärdering av försöksverksamheten

Det är viktigt att tillvarata utredningens slutsatser om betydelsen av utvärdering av försöksverksamheten, där utvärderingen behöver vara tillräckligt omfattande och omfatta de relevanta frågorna. Det är också viktigt att utvärderingen tidsmässigt genomförs i anslutning till genomförandet av försöket. Följeforskning kan tillföra stora mervärden och borde därför främjas.

Avsnitt 12.3 Förslag angående samarbete om informationsdelning mellan inköpscentral och myndigheter

Boverket konstaterar att utredningens förslag angående samarbete om informationsdelning mellan inköpscentral och myndigheter fokuserar på att förbättra och effektivisera förfarandet kring själva upphandlingsbeslutet. Syftet med den föreslagna försöksverksamheten synes vara att utesluta oseriösa eller kriminella aktörer från kommuners och regioners upphandlingar. Utredningen och förslaget fokuserar på att förhindra att oseriösa eller kriminella aktörer ingår avtal med den offentliga sektorn. Boverket vill lyfta fram att det även finns risker att oseriösa eller kriminella aktörer förvärvar eller tar över ett företag som, genom upphandling, ingått avtal med offentlig sektor. Möjligheten att, inom ramen för föreslagen försöksverksamhet, nyttja samarbete och informationsdelning mellan inköpscentral och myndigheter bör även omfatta uppföljningstidpunkterna av genomförd upphandling som regleras i avtalen. Det skulle, som Boverket ser det, medföra minskad risk att oseriösa eller kriminella aktörer förvärvar eller tar över ett företag när upphandling är klar och avtalen ingåtts.

I detta ärende har generaldirektör Anders Sjelvgren beslutat och signerat beslutet elektroniskt. Föredragande har varit arkitekt SAR/MSA Anna-Karin Joelsson. I den slutliga handläggningen har också rättschef Yvonne Svensson, enhetschef Magnus Jacobsson, nationalekonom Christer Löfgren, lantmätare Carolina Andersson, expert Cecilia Näslund och jurist Magnus Kimenius deltagit.

Anders Sjelvgren
generaldirektör

Anna-Karin Joelsson
arkitekt SAR/MSA

Kopia till:

fi.ofa.k.remisser@regeringskansliet.se

petter.troedsson@regeringskansliet.se